

Tóth Péter: Az egyházi struktúra intézményesülésének vizsgálata a Krisztusban Hívó Nazarénusok Gyülekezetében – SZTE, Bölcsészettudományi Kar Vallástudományi Tanszék

/Lektorálta: Dr. Fűrj Zoltán/

Bevezető megjegyzések

A Krisztusban Hívó Nazarénusok Gyülekezete a kereszténység anabaptista ágába sorolható, annak is egy meglehetősen konzervatív, fundamentalista irányzatát képviselik. A gyülekezet kis létszámú. A Központi Statisztikai Hivatal 2011. évi népszámlálási kiadványában a „nazarénus” szóra rákeresve csak egy találatot kapunk a visszatekintő adatok között, amely szerint 1930-ban 2487 fő vallotta magát nazarénusnak. A 2011-es évhez tartozó adatok között azonban már nincsenek külön feltüntetve a felekezetek listáján.¹ Viszont a gyülekezet létszáma ma is mintegy 2000 főre tehető (1-es függelék), amelynek kb. 10%-át teszi ki a szegedi gyülekezet mintegy 270 fővel, ahol két alkalommal végeztem terepkutatást 2016. április 3-án (vasárnap) és április 7-én (csütörtök).

A kutatás alaptémája az egyházi struktúra intézményesülésének vizsgálata a magyarországi Krisztusban Hívó Nazarénusok Gyülekezetében. Ehhez Andorka Rudolf intézményfogalmát használom munkadefinícióként: *„Intézményen vagy társadalmi intézményen a szociológiában általában nem egy konkrét vállalatot, szervezetet értünk, hanem egy adott társadalmi tevékenység elvégzésének módját, az ehhez kapcsolódó szabályokat, normákat és értékeket.”*(Andorka, 2006, p. 756)

A vizsgálat témájának jellegéből adódóan a kvalitatív módszereket és megközelítést tartottam adekvátnak. Az alkalmazott módszerek a résztvevő megfigyelés és az interjú voltak.(Babbie, 2003) Azt interjúk típusa alapvetően félstrukturált, azonban a rögzítés eltérő szituációiból és körülményeiből adódóan vannak eltérések: hol előre megfogalmazott kérdéseket tettünk fel, hol improvizáltunk; volt, hogy rövidebb válaszokat kaptunk, máskor pedig elmélyültebb beszélgetésre is volt lehetőség.² Az interjúk szövegét két függelékben közlöm (1-es függelék és 2-es függelék), amely a tanulmány végén olvasható. A terepmunka során sok emberrel volt lehetőségem hosszabb-rövidebb informális beszélgetésre, akik nagyon közlékenynek és segítőkésznek mutatkoztak. A rögzített interjúk alanyai által képzett, jelen dolgozat mintáját jelentő csoport összetétele heterogén – nemek szerint egyenlő arányban megosztott; van, aki nem nazarénus családban nőtt fel és szocializálódott, hanem külső betérő; a gyülekezet hierarchiájának szempontjából is sokrétű a minta: van közte tanító, tag, illetve aki még nem tag, de folyamatban van a tagság megszerzése felé.

A vizsgálat főbb szempontjai:

- (1) - az intézmény és karizma feszültsége;
- (2) - az intézményesülés folyamata a közösség múltjában és jelenében;
- (3) - az intézményesülés jelen helyzete.

A fentebbi szempontokból világosan körvonalazódik a tanulmány célkitűzése – a magyarországi Krisztusban Hívó Nazarénusok Gyülekezetének egyházi struktúrájáról, szervezetéről készített pillanatfelvétel összehasonlítása a gyülekezet struktúrájának korábbi állapotaival, aminek révén egy olyan ívet lehet felrajzolni, amelyből releváns és adekvát következtetéseket lehet levonni a gyülekezet egyházi szervezetének intézményesülését/intézményesültségét és annak jelenlegi

¹ A KSH 2011. évi népszámlálási adatai online is elérhetőek:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_10_2011.pdf

² Az adatfelvételnél egyik egyetemi csoporttársam volt segítségemre.

állapotát illetően. Erre vonatkozóan az a *hipotézisem* – ismerve a nazarénusok „fundamentalizmusát” és konzervativizmusát -, *hogy az egyházi, felekezeti struktúra intézményesültsége nagyfokú, amely nem enged teret a (nagy horderejű és/vagy hirtelen) változásoknak, és csak lassan reagál – amennyiben reagál – az adott kor által támasztott követelményekre és kihívásokra.*

A nazarénusok egyházszerkezete egykor és ma

A nazarénus irányzat létrejötté *Samuel Heinrich Fröhlich* református lelkész nevéhez köthető, aki 1832-ben alapította meg közösségét Svájcban. Magyarországra két külföldön dolgozó iparoslegény – Denkel János és Kropacsek János - közvetítésével jutottak el az újdonsült irányzat tanai. Denkel Jánosból vált tanító, aki haza térve Pesten megkezdte az új hitelvek terjesztését, amelyekkel így módon találkozott Hencsey Lajos, aki 1840. május 8-án vette magára a keresztségét, s akit a magyarországi nazarénusok egyházának, közösségének tényleges megalapítójának tekinthetünk. Ő írta meg hitvallásukat 1841-ben. Hencsey gondolt az egyház szervezésére, de arra részletes iránymutatást nem adott, mert úgy vélte, hogy erre majd akkor kell sort keríteni, amikor a hívek száma felszaporodik. Ő alapvetően elutasított mindenféle egyházi rendet és papi szerepet, s csak a tanítói állást fogadta el a Szentírás értelmében, aki hirdeti Isten ígését a gyülekezetben és végrehajtja a keresztelest. (Eötvös, 1904) A dolgozat témájának szempontjából nem feladat a hazai nazarénus közösség keletkezési történetének és annak történelmi körülményeinek további ismertetése, viszont a fentebb röviden felvázolt adatokból adekvát következtetéseket lehet levonni az egyházszerkezet intézményesedésének kezdeteire vonatkozóan. Először is, a gyülekezeti tagság feltétele a felnőttkorban történő megkeresztelkedés, amely a hívő saját tudatos elhatározásából történik, és a tanító hajtja végre. Ez ma sincsen másképp! (l. 1-es függelék) A gyülekezetbe való bekerülés mellett továbbá az is nagyon lényeges az egyházi struktúra és hierarchia szempontjából, hogy a Szentíráshoz hivatkozva a nazarénusok elutasítják az egyházi rendet és a papi állásokat, ebből következőleg a nazarénusok kezdeti egyházi hierarchiája tagokból és tanítókból épült fel. Nagyon leegyszerűsítve és alapjait tekintve ez a mai helyzetre is tartható, azonban, értelemszerűen, a gyülekezeti tagok létszámának és ezzel együtt maguknak a gyülekezetek számának növekedésével kibővült az ellátandó feladatok köre is az idő előrehaladtával, amelyek apróbb változásokat indukáltak az egyházi struktúrában.

Továbbhaladva, Eötvös Károlyt követően, a dolgozat témájának szempontjából megkerülhetetlen Kardos László vallásszociológus és Szigeti Jenő adventista lelkész-teológus munkássága, akik az 1970-es években végeztek átfogó adatgyűjtést, és 1988-ban került kiadásra könyvük *Boldog emberek közössége* címmel, amelyben részletesen ismertetik a magyarországi nazarénusok történetét, írva az egyházszerkezetről is. Lévén, hogy a nazarénusok önálló papi tisztelet nem ismernek, a különféle feladatokat és szertartásokat az úgynevezett szolgálattevők végzik. Ahhoz, hogy valaki a szolgálatra érdemessé váljék, három alapvető kritériumnak kell megfelelnie: kegyes életet kell élnie, el kell nyernie a gyülekezet bizalmát, valamint rátermettnek kell lennie. Ez a demokratikusnak mondható szervezet a 19. században alakult ki és az 1980-as évekre kodifikációt nyert. A gyülekezet lelki és gazdasági ügyeit az előjárók a gyülekezet megbízásából végzik, amelyről kötelesek beszámolni. Megbízásuk ideiglenes, így ha a gyülekezet elégedetlen a szolgálattal, akkor azt vissza is vonhatja, illetve ha elégedett, akkor véglegesítheti is akár. A különféle istentiszteleti szolgálatok meghatározott funkciókhoz kötöttek. (Kardos & Szigeti, 1988)

Az egyházszervezet a hierarchia és a feladatkörök megoszlása szempontjából az alábbi módon néz ki Kardos és Szigeti interpretálásában: első helyen említik a *diakónusokat*, akik csak férfiak lehetnek. Ők a keresztelési, úrvacsorai, valamint a házasságkötési szertartásokban segédkezhetnek, vagy ha az egyik egyházi szolga megbízza őket, önállóan végzik feladataikat, viszont nem vezethetik le a bűnvallomást és a kézzrátételt. Őket követik a *tanítók vagy igeszlók*, akiknek tanítási szolgálatuk van, valamint hirdetik az igét a gyülekezetben. A tanítókat is a gyülekezet választja, és csak férfiak lehetnek. Harmadikként következnek a sorban az *imádkozók*, akik feladata az igehirdetés utáni hálaadó imádság elmondása, valamint rendszerint belőlük választják meg az igeszlókat. Következőként a *szegénygondozókat* és *betegápolókat* említik, akik egyaránt lehetnek nők és férfiak, illetve ők is a gyülekezet megbízásából tölthetik be funkciójukat. Az anyagi természetű ügyeket a *gazdálkodó atyafiak* intézik, az *énekvezetők* pedig betanítják az énekeket és az istentiszteleten ők kezdik el magát az éneklést.

Külön szólnak az *egyházi szolgákról*, akik a gyülekezeti hierarchia csúcsán állnak. Ők a „gyülekezetek közti elöljárók”, a lelkiismereti ügyekért felelős férfiak, akiket erre a funkcióra a többi egyházi szolga avat fel. Feladatuk a keresztelés, a bűnvallomás meghallgatása, a felvétel (kézzrátétel), az úrvacsora és a házasságkötés szertartásainak levezetése. Az egyházi fegyelem elbírálásának jogát a gyülekezettel és a többi egyházi szolgálával együtt gyakorolhatják. Megválasztásukról az érdekelt gyülekezet és az egyházi szolgák testülete dönt. A funkcióba kerülésükhöz egyhangú hozzájárulás szükséges. A nazarénus gyülekezet országos szintű ügyeit az *egyházi szolgák testülete* intézi, amely testület egyhangú döntése szükségeltetik minden közös intézkedéshez. Az országos ügyek intézésének másik fóruma az *atyafiságos tanácskozás*, amelyet azért hívnak össze, hogy közös álláspontot alakítsanak ki a nagyobb jelentőségű kérdésekben. Ezen a tanácskozáson az egyházi szolgák mellett az egyes gyülekezetek képviselői vesznek részt. Az elfogadott határozatok mindenegyus gyülekezetre nézve kötelező érvényűek. (Kardos & Szigeti, 1988)

A magyarországi nazarénus egyház struktúrájának szakirodalmak alapján való rövid történeti áttekintése után itt az ideje, hogy rátérjünk az egyházszervezet jelenlegi állapotának felvázolásához a begyűjtött adatok és információk alapján.

Ezen a ponton még egy módszertani megjegyzést kell tennem. Természetesen, elsősorban a korábban megfogalmazott főbb vizsgálati szempontok tükrében történt az adatfelvétel, megmaradva az intézmény és karizma bipoláris modelljében, de nagy hangsúlyt fektettem a gyülekezeten belüli és a gyülekezetközi kommunikáció, valamint a hierarchia egyes fokai közti viszonyrendszer kérdéseire is.

A gyülekezetbe való *bekerülés* szempontjából alapvető fontosságú, hogy csak felnőtteket keresztelnek meg, mert a gyermekkeresztelést szentírás-ellenesnek vélik, tehát a választás tudatossága központi jelentőségű. (Kardos & Szigeti, 1988) A bekerülés úgy zajlik, hogy a hívő jelzi a gyülekezet felé, hogy szeretne megkeresztelkedni. Ezt követően folyamatos kommunikációban marad a betérni kívánó személy a gyülekezet vezetőivel, akiktől tanácsokat és útmutatást kap, s mindeközben folyamatosan monitorozzák, hogy elért-e már arra a szintre, hogy méltóvá váljék a megkeresztelésre. Ezután színt kell vallania az egész gyülekezet előtt, amelynek során néhány kérdésre kell választ adni, mint például, hogy miért szeretne megkeresztelkedni, mit és miért érez, stb. Ilyenkor lehetősége van bármely gyülekezeti tagnak kifogást emelni a csatlakozni kívánó személlyel szemben. Amennyiben egyik tagnak sincs ellenvetése a betérni szándékozó egyénnel szemben, akkor megkeresztelik az illetőt, ami zárt körben történik, és ezzel együtt elnyeri a tagságot is. (I. 1-es függelék) Megállapítható, hogy mindkét oldalról fontos a tudatosság és az egyetértés.

A gyülekezetben csak férfiak tölthetnek be titulusokat. A tagság utáni lépcsőfok az imádkozói szolgálat. *Imádkozó* abból lehet, aki már évek óta tagja a gyülekezetnek, és jól ismeri őt a többi tag. Mikor előre látják, hogy a szolgálai kör kezd kiöregedni vagy frissítésre van szükség, akkor imádkozói választást hirdetnek, amely nem a gyülekezet belügye, hanem erre máshonnan is jönnek egyházi szolgák. Majd a három legtöbb szavazatot kapott jelöltnek a gyülekezet hozzájárulására, bizonyágtevésére van szüksége, és ezt követően nyerik el tisztségüket. Ezen a ponton az egyik interjúalanyunk egy nagyon fontos dologra hívta fel a figyelmünket. A felsővezetésnek van egyfajta vétőjoga, amely azonban nincs expressis verbis kimondva, és ez azzal járhat, hogyha valamely jelölt nem nyeri el az adott tisztséget, akkor nem derül ki, hogy ez azért történt-e, mert nem kapott elegendő szavazatot, vagy, mert megvétőzták. Vélhetően ez azonban ritkán fordul elő, mert eleve nem visznek olyan személyt a gyülekezet elé, aki felől bizonytalanok. Mind a tanítók, mind a diakónusok, valamint az egyházi szolgák is hasonló eljárás mennek keresztül az adott pozíció elnyeréséhez. Az imádkozó tanítójelöltnek tekinthető, feladata, hogy az igehirdetés után imádságot mond, és egy éneket kér az esemény végén.

A *tanítók* ígét hirdetnek az istentiszteleteken, valamint tanításokat tartanak (nincsen pedagógiai képzettségük). Gyakorlatilag folyamatos érintkezésben állnak a tagjelöltekkel, és útmutatást illetve tanácsokat adnak. Azonban nemcsak a Bibliával, vagy a hitéleti, hitelvi kérdésekkel fordulnak hozzájuk. Egyfajta lelki-gondozói szolgálatot is ellátnak, bár ez így nincs explicit módon kimondva.

A *diakónusi* pozíció tulajdonképpen az egyházi szolgálai szint előszobája. Ők az úrvacsorai, házasságkötési és keresztelési szertartásokban segídezhetnek.

Az *egyházi szolgál*a legrangosabb vezetői szint. Ők vezénylik végig a gyülekezet legfontosabb eseményeit, szertartásait, mint például a keresztelés, házasságkötést, stb.. Az egyházi szolgák is tartanak istentiszteleteket illetve tanítanak, de ezeken és a fentebb említett szolgálatokon felül ők képviselik a gyülekezetet. Az országos szintű ügyeket az egyházi szolgák testülete intézi, amelynek egyhangú határozatai és iránymutatásai az ország összes gyülekezetére nézve kötelezőek. (l. 1-es függelék)

Az egyik interjúalany szerint a '70-es évekig az egyes gyülekezetek autonómiája volt dominánsabb, azt követően viszont egyfajta centralizálódási tendencia tapasztalható. Ennek egyik szegmense, hogy a gazdasági ügyek intézésére külön gazdasági képviselő van, amelynek tagsága több városból érkezik. Ez is csak férfiakból áll, azonban elegendő hozzá a gyülekezeti tagság. Évente többször is összeülnek, és újratárgyalják az anyagi kérdéseket. Fontos kiemelni, hogy minden jelentősebb döntéshozatali folyamat során az egész gyülekezet imádkozik, hogy az Isten vezesse a döntéshozókat, így isteni, transzcendentális legitimitáció áll az egyes döntések mögött.

A gyülekezetközi átjárás, mobilitás lehetősége adott (akár nemzetközi szinten is), tehát ha valakinek el kell költöznie például munka miatt, és egy másik (nazarénus) gyülekezetet tud csak látogatni, akkor sem veszíti el az illető a korábbi státuszát, pozícióját.

A nazarénusok közösségében alapvetően mindenki egyenrangú, a partneri, testvéri kapcsolatot igyekeznek megjeleníteni. A létszámból adódóan valamennyi tag ismeri egymást országos szinten is, ezt hivatott elősegíteni a szeretetvendégség gyakorlata is. Nincsen semmilyen megkülönböztető jelzés vagy öltözék az egyházi hierarchia különböző fokain álló tagok között. Természetesen a gyakorlatban előfordulnak olyan gyülekezetvezetők, akik szigorúbbak és/vagy jobban megkövetelik a tekintélyt, azonban ez a vezetők eltérő személyiségéből fakad, nem pedig a hitelvekből. Alapvető elv a nazarénus közösségben, hogy attól, ha valaki valamilyen szolgálatot végez, még nem lesz több vagy jobb a másiknál. Azt vallják,

hogy mindnyájan bűnösök, és Krisztus vére az, ami megtisztít, és ebből a szempontból mindenki ugyanolyan, így nincs joga senkinek sem arra, hogy magát többre tartsa a másiknál. (1-es függelék)

Habár a gyülekezet mindenki felé nyitott, akár „az utca embere is betérhet” – hiszen azt vallják, hogy a Szentlélek mindenki ott munkálkodik, és bárki választhatja azt az utat, hogy megvallja és megbánja bűneit, majd tudatos döntés útján fel kívánja venni a keresztséget, a nazarénusok utánpótlása mégis elsősorban a nazarénus családokban szocializálódott gyermekekből lesz. A felnőtt korban történő keresztség miatt azonban ezek a gyerekek látogatónak minősülnek, mint bárki más, aki kívülről jön és nem tagja a gyülekezetnek. Ugyanúgy tanításokon kell részt venniük, és felnőtt korban (nem feltétlen a 18. életév betöltése után) jelezniük kell, hogy fel szeretnék-e venni a keresztséget, amennyiben tagok kívánnak lenni. A belső rendszabályok áthagyományozódása szempontjából azt nyilatkozta a kívülről betért interjúalany (aki 16 évesen csatlakozott és már 6 éve tag), hogy nincs sok rendszabály, csak néhány gesztus, szokás, szóhasználat jelentett számára furcsaságot kezdetben. A rendszabályokkal kapcsolatban még annyit érdemes megjegyezni, hogy nagyjából egységesek országos szinten, tehát az ország bármely gyülekezetében nagyjából ugyanolyan időközönként és ugyanakkor zajlanak az összejövetelek és istentiszteletek, ugyanabból a két könyvből énekelnek, valamint az ülésrend (külön ülnek a férfiak és a nők) is azonos. (1-es függelék)

Konklúzió

Az interjúk alapján az alábbi általános érvényű megállapításokat tehetjük: az általunk megkérdezettek egyike sem hallott és/vagy tapasztalt az egyházszervezetet érintő lényeges változásokról; mindegyikük elégedett a gyülekezet struktúrájával és szabályaival; *nem tartanak szükségesnek alapvető változtatásokat*; nem tapasztalnak karizmatikus törekvéseket a gyülekezetben; (l. 2-es függelék) minden döntéshozatalhoz és intézkedéshez a lehető legszélesebb konszenzus szükséges; az esetleges változtatások lassan zajlanak (1-es függelék).

Ahogy az látható az egyházszervezet történeti és jelenlegi képeinek az összehasonlításából, *a struktúra alapvetően nem változott*, a hierarchia (tag – imádkozó – tanító/igészóló – diakónus – egyházi szolgáló) és azokhoz kapcsolódó feladatkörök ugyanazok, alkalmazkodva a kor követelményeihez, de nem eltérve az alapvető elvektől és bibliai értékrendtől.

A jelentősebb kérdésekben *országos szintű tanácskozásokon döntenek*. Az 1970-es évektől lazul az egyes gyülekezetek autonómiája, és egyfajta centralizálódás figyelhető meg. A nazarénus egyház demokratikus berendezkedésű, minden ügyben a lehető legszélesebb konszenzusra törekednek, és a döntéseknek isteni, transzcendentális legitimitást tulajdonítanak. A nazarénusok közösségében *minden tag egyenlő*, a testvéri, kollegiális viszonyra való törekvés jellemzi őket, igyekeznek szoros szociális és kapcsolati hálót kialakítani és fenntartani, alapvető fontosságú a közösség egysége és integritása. Úgy gondolom, hogy mindez (a centralizáció, a legszélesebb konszenzusra való törekvés, a döntések isteni legitimitációja, stb.) egyfajta reflexió az intézmény részéről az 1960-70-es években Magyarországot is elérő karizmatikus mozgalmakra. Ezek, mint az intézmény önvédelmi mechanizmusai a csoporton belüli karizmatikus törekvések megjelenését, illetve az esetlegesen jelenlévő karizmatikus törekvések kiteljesedését hivatottak megelőzni és meggátolni, ezáltal növelni, megmerevíteni az intézményesültséget.

Az eredmények fényében kijelenthetjük, hogy a magyarországi Krisztusban Hívó Nazarénusok Gyülekezetének egyházi struktúrája már a kezdetektől fogva erőteljesen intézményesült, az egyházszervezetben nem történt alapvető változás, az intézmény és karizma feszültsége alacsony, nem hagynak teret a karizmatikus mozgalmak, törekvések kibontakozására. A kutatási eredmények verifikálják a tanulmány elején megfogalmazott hipotézist, amely szerint *az egyházi, felekezeti struktúra intézményesültsége nagyfokú, amely nem enged teret a (nagy horderejű és/vagy hirtelen) változásoknak, és csak lassan reagál – amennyiben reagál – az adott kor által támasztott követelményekre és kihívásokra.*

A kutatás eredményeinek tervezhető hasznosulási terepe: a hazai társadalomtudományi kutatások látómezejéből egyre inkább kikerülnek a kisebb keresztény felekezetek, és az „egzotikusabb”, vagy nagyobb médiafigyelmet kiváltó vallási közösségek kerülnek a fókuszba. Az érdeklődés visszaszorulása különösen igaz a nazarénus gyülekezet esetében. A hazai nazarénusokról az utolsó átfogó, szakmai tudományos vizsgálatot és adatfelvételt Kardos László vallásszociológus és Szigeti Jenő adventista lelkész-teológus végezték, könyvük, a *Boldog emberek közössége* pedig 1988-ban került kiadásra. Kutatásom az egyházi szervezet intézményesültségét illetően – annak nagyfokú merevsége miatt - új megállapításokkal nem szolgál Kardos és Szigeti munkájához képest, viszont talán annyiban sikerült hozzátennie, hogy némileg árnyalta a gyülekezeten belüli és a gyülekezetközi, az egyházi struktúra egyes fokai közötti kommunikáció helyzetképét. A *Boldog emberek közössége* című kötet megjelenése óta eltelt közel 30 évben gyakorlatilag teljes a csend, ami a nazarénus közösség tudományos vizsgálatát illeti hazánkban. Kutatásom, ha nem is tölti be ezt a vákuumot, de talán az egyik *legfrissebb pillanatfelvétel* a nazarénus gyülekezet egyházi struktúrájáról, így hasznos adalékként szolgálhat a hazai kiségyházakat, kisebb felekezetek kutatók számára, elsősorban az alkalmazott vallástudományi - szociológiai vizsgálódás erőterében.

Köszönetnyilvánítás

Jelen tanulmányt két egyetemi csoporttársam felé történő köszönetnyilvánítással kívánom zárni. Egyrészt Papp Ferencnek tartozom köszönettel, aki lehetővé tette, hogy kapcsolatba lépjek a nazarénusok szegedi gyülekezetével, másrészt Vágási-Orvos Zitának, aki a terepmunka során volt segítségemre az adatfelvételben

1-es függelék

Az interjú adatai:

- Típusa: fél-strukturált, fókuszcsoportos mélyinterjú/csoportos mélyinterjú
- Rögzítés időpontja: 2016. április 3. (vasárnap)
- Alanyok: 2 fő – egy 30 év körüli férfi, aki még nem tagja a gyülekezetnek, de folyamatban van a tagsági eljárás; egy 30 év körüli nő, aki már 6 éve tagja a gyülekezetnek, és nem nazarénus családból származik, külső betérő
- Helyszíne: 6725, Szeged, Ybl Miklós utca 4.
- Hossza: 37 perc 7 másodperc
- Rögzítette: Tóth Péter

Jelölések a gépelt szövegben: FKA = férfi kulcs-adatközlő, HKA = hölgy kulcs-adatközlő, AR = adatrögzítő (kérdések dőlt betűvel)

Az interjú teljes szövege

-AR: *Mióta vagy tagja a Gyülekezetnek?*

-FKA: Jelenleg nem vagyok tagja, de szeretnék az lenni minél hamarabb.

-AR: *Jelenleg hogy áll ez a folyamat, illetve hogyan zajlik az egész bekerülés? Erről tudnál mesélni?*

-FKA: A bekerülés úgy zajlik, hogy az ember jelzi a gyülekezetnek, hogy ő szeretne megkeresztelkedni – a tagság megszerzése és a keresztelés egyszerre történik. Amikor az ember jelzi, hogy szeretne taggá válni, akkor beszélget a gyülekezet vezetőivel. Ők segítenek, kérdéseket tesznek fel, tanácsokat adnak, és ennek segítségével az ember folyamatosan halad a tagság felé, majd a vezetők eldöntik, hogy van-e már olyan szakaszban, hogy méltó a felvételre. Ennek a bekerülési folyamatnak a következő lépése az, hogy a szolgálai kör elfogadja az embert, tehát azt mondják, hogy igen, úgy érzik, hogy megkeresztelhető állapotban van. Utána van a gyülekezet előtt egy közös beszélgetés, ahol néhány egyszerű kérdésre kell választ adni, hogy mit gondol, miért szeretne megkeresztelkedni... azt hiszem, ilyen kérdések vannak (közben megerősíti HKA: igen), miért és mi az, amit érez pontosan, és ha a gyülekezet elfogadja őt, akkor utána van nem sokkal a keresztelése, és a kereszteléssel együtt tagságot is kap az ember ebben a gyülekezetben.

-HKA: Tulajdonképpen ennek az elfogadásnak az a lényege, tehát abban hiszünk, hogy a Szentlélek az egységesen munkálkodik mindenkiben, és azért jó, hogyha a Gyülekezet előtt van meghallgatva, hogyha valaki úgy érzi, hogy bármilyen okból - de leginkább ez csak akkor van, ha alátámasztja, hogy konkrétan nem nyugodt afelől az ember felől, akkor őt meghallgatják, de természetesen ez az ember nincs bent akkor, és meghallgatják, hogy miért nem nyugodt. Én 6 éve vagyok tagja a Gyülekezetnek, de ilyen még nem volt, erre még nem volt példa, hogy hallottam volna ilyet. Tehát ez egy nagyon ritka eset, és nagyon extrém dolognak kell ahhoz lenni, hogy valakit ne fogadjanak el, de mégis ez egy szükséges lépés, hogy ezen átessenek, hogy egységesen kimondja a Gyülekezet, hogy igen, nyugodtak vagyunk felőle, és hisszük, hogy a Szentlélek munkálkodik mindnyájunkban, és így fogadjuk el őt a keresztelésre és a felvételre.

-AR: *Tehát akkor annyit megállapíthatunk az eddigiek alapján, hogy a konszenzus, a többségnek a közös megegyezése az eléggé dominál mindenben, tehát így a különféle feladatköröket betöltő és ellátó személyek kiválasztásában, az egyházi szolgák kiválasztásában is? Erről tudnátok mesélni, hogy mindez a Gyülekezetben belül hogyan épül föl, tehát egészen a belépéstől kezdve úgymond a struktúra csúcsán álló személyig, személyekig?*

-HKA: Tehát ha úgy kezdjük, hogy egy mezei tag? Úgy érted, ahogy elindul az úton?

-AR: *Igen-igen.*

-HKA: Elindul az úton, tehát először tagja lesz a gyülekezetnek – ugye a mi gyülekezetünkben csak férfiak töltenek be titulusokat -, és az első, amit úgymond elérhet az az imádkozói szolgálat. Ez úgy szokott lenni, hogy néhány évet eltölt gyülekezeti tagságban, megismerjük, beszélgetünk vele. Bizonyos alkalmakkor kiküldik imádkozni az egész gyülekezet elé, és akkor az imája alapján sokkal jobban megismerjük az ő személyét, és időnként, amikor már azt látjuk, hogy a szolgálai kör kezd kiüregedni vagy szükség van frissítésre, akkor egy ilyen imádkozói választást hirdetünk már meg jóval előbbre, és akkor jönnek más gyülekezetekből is az egyházi szolgák. Tehát ez nem magára a városra tartozik, hanem országos hatáskörű. Lejönnek, és akkor meghallgatják a gyülekezetet, általában leírjuk, hogy ki az, akire gondolunk, és akik a legtöbb szavazatot kapják - tehát három embert választunk meg -, azok neveit felolvassák, és akkor kérünk róluk bizonyosságot, hogy ki az, aki jól gondol felőle, ki az, aki nem gondol vele együtt, ha nem, akkor miért nem, és ha ezeken átesnek, akkor nyerik el tisztségüket.

-FKA: Amit azért még fontos megjegyezni, hogy itt a felső vezetésnek van vétőjoga (közben halkan HKA: nagyon ritka). Talán nem biztos, hogy ez ki van mondva – ki van mondva? kérdezi HKA felé -, szerintem nincs annyira tudatosítva az emberekben, hogy igenis, itt azért van vétőjog, de ettől függetlenül van. Ami személyesen nekem nem teljesen... tehát egy kicsit fáj az, hogy ez nem mindig derül ki, hogy valakinek a szavazata meg lett-e vétőzva vagy nem kapott szavazatot. Ezt szerintem fontos hangsúlyozni.

-HKA: Ez úgy szokott lenni, hogyha valakit a gyülekezet elé visznek, akkor esetleg azt mondják ők, hogy „nem érzünk hozzá”, és ez a mondat valóban elég lehet ahhoz, hogy ha *'olyanok'* mondják, de ez egy nagyon-nagyon ritka eset, mert általában azokat már nem is viszik a gyülekezet elé, akiktől nagyon vonakodnak. Egyébként ezekben az okok legfőképpen azok lehetnek, hogyha nem értenek egyet a gyülekezet alapelveivel, vagy ha a kérdések során eltérést tapasztalnak a jelölt és a gyülekezet alapelvei között, és ezek az alapelvek szerintem a legfontosabbak, amelyek megsértését nálunk halálos bűnnek tartanak – a halálos bűnöket azért nevezzük így, mert úgy tartjuk, hogy azok egyszeri elkövetése is itt ezen a Földön kizárást jelent a Gyülekezetből. Nem feltétlenül a Mennyországból, mert imádkozunk mindenkéért, ameddig csak lehet, de viszont szeretnénk magunkat tartani bizonyos dolgokhoz, ha már keresztények vagyunk és úgy tartjuk, hogy követjük Jézust, ezek nagyon extrém bűnök, amit úgy gondolom, hogy mások, akik nem keresztények sem követnek el – közbe szúrja FKA: Tehát ez nyilván a közösség védelmének az érdekében van. -. És általában ha ezeket elfogadják, és márpedig a kereszteléskor ezen mindenki átjut, de mégis azért az évek, évtizedek alatt sokaknak változik a véleménye. Lehet, hogy kereszteléskor még azt mondta, hogy igen, így gondolja, aztán hogyha már valamiért nem, akkor nyilván nem fog előrébb jutni az egyházi hierarchiában. Szerintem ezek a legfontosabbak.

-FKA: És azt gondolom, hogy a következő lépés is – tehát beszéltük, hogy az első az imádkozó -, az, hogy tanító legyen valaki, utána abból diakónus és egyházi szolga hasonló a folyamat. Azt hiszem, hogy az egyházi szolga választásnál van egy feltétel, hogy a gyülekezet általi támogatottság nagy legyen, tehát nem elég pár százalékos támogatottság. Úgy tudom, hogy a legutóbbi diakónus-választásnál 30 néhány százalékot kapott az illető, az elég volt. Az egyházi szolgánál én úgy tudom, hogy ennyi már nem elég. Tehát úgy tudom, hogy van valamilyen, bizonyos határ, amit hogyha a gyülekezet támogatottsága nem lép át, akkor nem nevezik ki az illetőt. Általában amúgy a százalékokat nem szokták kihirdetni, esetleg ez is fontos lehet, hogy a legtöbb szavazatot kapó ember vagy emberek ki vannak hirdetve, és az, hogy valaki kapott egy-két szavazatot az már nincs.

-AR: *És az egyes pozíciókhoz milyen feladatkörök kapcsolódnak?*

-FKA: Én azt gondolom, hogy az imádkozó egyrészt tanítójelölt, másrészt, ami a konkrét feladata az az, hogy az istentiszteletek alatt imádkozik egy tanítás után illetve a végén egy éneket kér, a befejező énekek közül fölolvass. A tanítóknak a szerepe az, ahogy ugye beszéltek (az interjú rögzítését megelőzően – AR.), hogy egyrészt a tanítók tanításokat tartanak, az istentiszteleteken igét hirdetnek, ezen kívül, ami még szerintem fontos feladat, hogy nekik nyilván több tanácskozásuk van, ők azok, akik a tagjelöltekkel beszélgetnek sokat, tehát ezekben a hivatalos keretekben, de nyilván ezen felül is ők sokkal inkább szívügyüknek tekintik a gyülekezet tagságát azt gondolom. Tehát sokszor, hogyha valakinek baja van, akkor ő bizalommal fordulhat hozzá, tehát azt gondolom, hogy a tanítói szint az, ahol először – tehát nyilván a tagság egymással jóban van -, de a tanító az, akit a legtöbben megkeresnek, hogyha van valami problémájuk, fájdalmuk.

-HKA: De ugyanúgy a kérdésekkel is az Igével kapcsolatban, tehát ha a megtérőknek kérdésük van a megtéréssel kapcsolatban, vagy amit nem értenek a Bibliából. Nekik (a tanítóknak – AR.) azért illik ismerni a Bibliát és ismerik is, tehát hozzájuk lehet fordulni.

-FKA: És kvázi egy ilyen lelki-gondozói szolgálat is van, bár ez így nincs kimondva. Azt fontos hangsúlyozni, hogy a tanítók nem pedagógiaiilag képzettek, de ugyanígy ettől függetlenül tanítanak, ugyanúgy egy bizonyos lelki-gondozói szolgálatot is ellátnak, tehát, hogy nemcsak akkor fordulunk hozzájuk, hogyha valami kérdésünk van, hanem jó azt megtapasztalni, hogy ők meghallgatnak minket, tudunk bizalmasan beszélgetni, tudunk úgy beszélgetni, hogy azt érezzük, hogy ez nem fog kikerülni közülünk, tehát ez is egy fontos szolgálatuk szerintem.

-AR: *Értem. És a diakónusok és az egyházi szolgák, a többi pozíció az milyen feladatkörökkel jár?*

-FKA: Azt tudom, hogy az egyházi szolgálta az egyházunkban a legrangosabb vezetői szint, de nekik sok éves tanácskozásuk van, kvázi ők képviselik a gyülekezetet, de nagyon sokszor ebben a tanácskozásban együtt mennek a diakónusokkal, és a diakónusok őket támogatják. Tehát hogy sokszor az van, lehet, hogy az egyházi szolgák beszélgetnek együtt, viszont a diakónusok is. Mondjuk, egy nap beszélgetnek együtt az egyházi szolgákkal, egy másik nap a diakónusokkal együtt beszélgetnek, tehát szerintem ez a két csoport az, akik igazából képviselik a gyülekezetet.

-HKA: Én úgy tudom, hogy a diakónus az kicsit az egyházi szolgálta előszobája, tehát olyan, minthogyha tanulnák azt, megnézik, hogy alkalmasak-e, és ha igen, akkor előbb-utóbb a diakónus tovább fog lépni egyházi szolgálta. Mármint az egyházi szolgálta azok, akik gyülekezetünk legfontosabb történéseit, mint például a keresztelek végigvezénylik. Ez nálunk csak zárt körben történik, tehát nem nyilvános, csak a gyülekezet tagjai vannak meghívva. Itt a tényleges vízkeresztségről van szó, ott például szokott az lenni, hogy segédkeznek ilyenekben a diakónusok, hogy a vízben megkeresztelik magát a megtérő lelket, illetve az egyházi szolgálta pedig ezeken a kereszteleseken végig vezényelnek, a folyamatát, a tanításokat mondanak, illetve ők kérdezik már ilyenkor magát a megtérőt, hogy bizonyosságot tegyen az ő hitéről, és ezeket az eseményeket ők viszik végbe, illetve az úrvacsoránál is a diakónusok és az egyházi szolgálta segédkeznek csak, tehát ott a tanítók nem, ami nálunk ugye két szín alatti áldozással történik, borral és kenyérral. Ezekre az alkalmakra is csak a gyülekezet tagjai vannak meghívva. Tulajdonképpen ez lehet a különbség, ami nagyon egy tanító meg egy egyházi szolgálta között, de az egyházi szolgálta is ugyanúgy tart istentiszteletet, és ugyanúgy tanít, mint egy tanító, csak ezen felül ő képviseli a gyülekezetet, végigviszi és segít ezeken a szertartásoknál, és van ez az éves tanácskozásuk, mikor több városból összeülnek az egyházi szolgálta és megbeszélnek a tapasztalataikat az elmúlt évről, és ezután egy iránymutatást határoznak meg a gyülekezet felé, megfogalmazzák egy levelet, hogy mi az, ami szerintük jó volt és mi az, ami változtatni kellene,

és ez az egész tagság előtt fel lesz később olvasva. Minden évben egy ilyen levél megfogalmazódik, ezt az egyházi szolgák és a diakónusok együtt megfogalmazzák.

-FKA: Talán még ami eszembe jut még az, hogy a házasságkötéseket is általában ők vezetik.

-HKA: Csak ők vezetik, csak egyházi szolga adhat össze egy párt.

-AR: *És a döntés folyamata hogyan zajlik a gyülekezeten belül helyi szinten, és országos szinten? Általánosságban egy döntéshozatali folyamat hogyan néz ki, tehát ha felmerül egy új ügy, egy új kérdés, egy új ellátandó feladat, új igények, döntéshozatal akármilyen kérdésben helyi és országos szinten?*

-FKA: Azt gondolom, hogy ebben az elmúlt évtizedekben és talán az elmúlt 40-50 évben nagyon nagy változás történt. Az '50-es, '60-as, '70-es években sokkal inkább a gyülekezetek autonómiája volt jelen, tehát az, hogy egy gyülekezet sokkal inkább független a többitől, és mostanában inkább az van, hogy sokkal inkább központosítottak ezek a döntések. Tehát a nagy döntésekben ez van, a kisebb döntésekben nagyon sokszor inkább az van, hogy a gyülekezet dönt, tehát az ilyen apróbb ügyekben, hogy ki legyen a gondnok például, viszont a nagyobb döntések azok mindenképp országos szinten történnek, ami vagy egy országos tanácskozás után van, vagy egy gyülekezetbe jönne a szolgák és ott.

-HKA: Vagy aminek gazdasági vonzata van, arra van külön nálunk gazdasági képviselő is több városból. Ahhoz, hogy valaki a gazdasági hmm... hogy hívják azt..., közösségbe, akik döntenek a gazdasági ügyekről, ahhoz például nem kell se imádkozónak, se tanítónak lenni, elég, ha a gyülekezet tagja. Ez is férfiakból áll, és ők is évente többször összeülnek és az anyagi kérdéseket is újratárgyalják, hogy hova osszák el például az adományokat, együtt megbeszélik a szolgákkal és a gyülekezetekkel, kikérik a véleményüket, hogy van-e szükség, van-e igény, és akkor eldöntik, hogy erre ráfordítjuk. Az ilyen nagy dolgokban az országosan döntenek, de ezekre a gazdasági kérdésekre van egy külön tanács, aki ezekkel foglalkozik.

-FKA: Amit külön azért szeretnék hangsúlyozni, hogy mielőtt van egy ilyen döntés, az egész gyülekezet imádkozik, hogy Isten vezesse ezeket az embereket, tehát nagyon jó azt tudni, hogy persze ők döntenek, de mögöttük van egy imádkozó gyülekezet vagy egy imádkozó gyülekezethálózat. Akkor azért nyilván az ember abban a tudatban is dönt, és abban a felszabadultságban dönt, hogy az Isten segít abban, ha én is úgy állok hozzá, hogy közösen azt keressük, hogy mi az, amit Isten szeretne.

-AR: *Tehát ez is egyfajta legitimáció, mondhatjuk isteni legitimáció egy-egy döntés mögött.*

-FKA: Igen, tehát ez is fontos, szerintem nagyon fontos, hogy ezt igazából minden eddigi dologra is hangsúlyozzuk, a választásokra, a gazdasági ügyekre, ugyanúgy a vezetéssel kapcsolatban is, hogy az Isten mögöttünk van, és ezt nagyon jó tudni meg tapasztalni.

-AR: *És akkor már csak emiatt sem illik szembemenni egy döntéssel, például megváltoztatni egy döntést, ez így nem jellemző?*

-FKA: Én azt szeretném hangsúlyozni, hogy a szembemenésnek különböző formái vannak. Tehát más az, amikor azt mondom, hogy lázadok, meg más az, amikor véleményt nyilvánítok. Ez nagyon fontos, hogy külön kezeljük. Amikor én azt mondom, hogy úgy érzem, hogy valamiben nem értek egyet, és hogyha nekem ezt nincs jogom kifejezni, akkor oda nem szeretnék tartozni, hogyha úgy érzem, hogy van jogom elmondani, és ezért nem kapok hátrányos megkülönböztetést, akkor ez egy élő dolog lehet. Ahogy hallgattuk azt ma is (az interjút megelőzően az istentisztelet alkalmával – AR.), hogy belülről is támadhat a Sátán, belülről is terjedhetnek olyan elfordulások, amelyek az ember botladozó természetéből adódnak. És ugyanúgy ezt nyilván belülről is észre lehet venni és kívülről is.

-AR: *Tegyük fel, hogy aki nagyon hevesen lázong, akkor az ilyesfajta viselkedés, attitűd az egyből kizárást von maga után? Tehát aki ilyen radikálisan menne szembe a közösség elveivel és a döntéseivel.*

-HKA: Hát ez egy hosszú folyamat, az nem történhet egy tag életében, hogy ma még boldogan járok és holnap nagyon határozottan fellepek. Tehát vagy az van, hogy valami megváltozott az ő meggyőződésében, mert nyilván - ha a gyülekezet alapelvei úgy gondolom, hogy évtizedek alatt sem változnak -, ha ő elkezd egy ellenséges érzülettel lenni a gyülekezet iránt, akkor hamarabb változott benne valami, mint a gyülekezetben, és ez egy lassú-lassú folyamat. Úgy gondolom, hogy azonnali kizárással semmiképpen nem járhatnak ezek a dolgok. Ami nálunk azonnal és egyszeri elkövetésével is kizárással jár, az a négy fő bűn, amit mi halálos bűnöknek nevezünk. Az egyik a házasságtörés, a paráznság, a gyilkosság és a Szentlélek káromlása. Ezek azok, amik tényleg olyanok, hogyha maga a személy megvallja, vagy valaki látta, hogy ezt elkövette, akkor az egyszeri elkövetése is elegendő. A másik a többi, bármilyen más dolog az már sokkal-sokkal árnyaltabb. Hogyha valakin azt látjuk, vagy ő maga mondja, hogy ezzel vagy azzal nem ért egyet, nagyon sok beszélgetés előzi ezt meg a gyülekezet elöljáróival, adott esetben tanítókkal. Ha a tanító tanácsalannak érzi magát, akkor egyházi szolgálóhoz fordul, vagy van, hogy maga a tag fordul egyházi szolgálóhoz, hogy nem vagyok ezen megnyugodva. Hogyha nem tudta egy szolgálóval megbeszélni, hív egy másikat. Nagyon komoly dolgokról van szó, úgyhogy nem egyik napról a másikra rendezzük le. Ha mégis ilyen történik egy taggal, én azt vettem észre, hogy ez több éves, de inkább egy évtizedes folyamat, hogy csak nem ért egyet, csak nem tud megnyugodni, és végül ő magától azt mondja, hogy elmegy, mert úgy érzi, hogy mégis máshol keresi utána a Jóistent. Ezek a gyülekezet számára nagyon fájó események, a legkevésbé sem nincs ezen semmi káröröm, se boldogság, tehát semmi, tehát ez nekünk egy érvágás, ha egy-egy tag elbúcsúzik és azt mondja, hogy nem. Ez egy nagyon szomorú esemény, ritkán vannak, de vannak ilyenek, megpróbáljuk azt, hogy ha lehet, inkább ne, de mindenki lélekmentő munkában van, úgy érzem az elöljáróink is azt próbálják, hogy ne. Mindezek ellenére persze történik ilyen.

-AR: *Így alapvetően akkor ilyen hirtelen változások nem szoktak történni.*

-HKA: Itt lassan őrlnek a malmok, az biztos.

-FKA: Igen, itt azért a gyülekezetnek ez a konzervatív felépítése, ez az, ami alapból egy lassú változást engedélyez csak.

-AR: *Értem, értem. Tehát így azért lehet változtatni, de szépen lassan a maga tempójában, a maga idejében, a lehető legszélesebb egyetértés keretében, nincsenek ilyen hirtelen, elkapkodott döntések és változtatások.*

-HKA: Nem jellemzők. Szerintem, ami a legérzékenyebb pont, és ami talán a legtöbbeket érint innen az elmenésben az a más gyülekezetekbe való járás. De nyilván aki egyszer már megismerte az Úr Jézust és megkeresztelkedett, az nagyon ritkán fog utána gyilkossággal elesni, bár szerintem egy jóérezsű ember sem gyilkol. Viszont az, hogy valaki elkezd más gyülekezetek iránt érdeklődni, párhuzamosan járni, más hitelveket elfogadni, az lehet egy érzékeny pont, tehát az való igaz, hogy ezt nálunk nem szeretik.

-AR: *És az olyasfajta mobilitás vagy átjárás lehetséges, hogyha valaki például Budapestről ideköltözik Szegedre és ugyanúgy a nazarénus gyülekezethez tartozik, akkor az engedélyezett így országos szinten?*

-HKA: Sőt, a házasságok is így szoktak történni nagyon sokszor, hogy nem városon belül, hanem inkább vidékről és egymást közt, akkor természetes, hogy az egyik házastárs megy a másiknak a gyülekezetébe, kijelentkezik az egyik városból és bejelentkezik a másikba, így van átjárás a gyülekezetek között, nem is csak Magyarországon, hanem gondolom itt említettetek itt már (a kutatás alatt folyamatos interakcióban voltam FKA-vel, így az interjú rögzítése előtt is – AR.) más

országokat is, sőt az amerikai gyülekezeteinkkel is nagyon szoros kapcsolatokat ápolunk. Akiiket testvéreinknek hiszünk és egy hitközösségbe járunk, oda engedélyezett az átjárás, a házasság, költözés a munka miatt, de célszerű egy gyülekezeti tagnak azért olyan városban élni vagy dolgozni, ahol gyülekezet is van vagy legalább közel, vagy hogy azért heti szinten el tudjon jutni. Persze így is vannak olyan tagjaink, akik ezt nem tehetik meg, és ők időnként, ahogy tudnak, elmennek gyülekezetbe, ami közel van hozzájuk, ha munka úgy kívánja, de általánosságban azért igyekeznek a hívők a gyülekezetek köré koncentrálni, életvitelben is.

-AR: *És hogy látjátok, a hierarchiában az alá-fölérendeltség, az ellenőrzés, a kontroll, a szigor esetleg van ilyen, vagy inkább kollegiális, partneri viszony a jellemző az egész közösségben mindenki számára, mennyire érzékeltek ezt veletek vagy érződik a hierarchiában?*

-HKA: Szerintem elsősorban igyekeznek azt a légkört megteremteni, és itt szerintem a mi gyülekezetünkben ez kiemelt más egyházakhoz hasonlítva is, a testvéri kapcsolatot megjeleníteni, hogy mindenki egyenrangú és ezen belül a szolgálókat is, akik nálunk a legmagasabb vezetők, azért hívjuk szolgálóknak, mert elvileg ők szolgálják a gyülekezetet és nem uralkodnak rajta, tehát ez természetesen, ha most le kellene írni az elveinket, ez így van. De nem mondom, hogy nincsen erre ellenpélda, hogy nincs valaki olyan pozícióban, aki tekintélyt teremt maga körül vagy az ember kicsit összébb húzza magát, ez az emberből fakad, de alapvetően azok az elveink, hogy mindenki egyenlő, sőt, a szolga még másoknál is sokkal jobban szolgál, hiszen az Úr Jézus is szolgált így itt a Földön és tanítványainak is megmosta a lábát, és nem az volt, hogy ő próbált a legnagyobb lenni köztük.

-FKA: Talán azt tenném hozzá, hogy amikor az édesanyámnak a felvétele volt, akkor az egyházi szolga külön kérte azt, hogy ha azt látja, hogy ő csinál olyat, amit nem kellene, akkor szóljon neki, tehát hogy ő erre bátorította őt. Ettől függetlenül azt gondolom, amit a kollegina mondott, hogy azért a vezető emberek személyiségéből fakadnak különbségek, tehát ismerek olyan gyülekezetvezetőt, akinek igazán az a legfontosabb, hogy a gyülekezetet segítse, és ismerek olyat, aki, azért azt gondolom, hogy valamilyen szempontból uralja a gyülekezetüket, ez nyilván az emberek személyiségéből adódik. Tehát hogyha az ember kap egy pozíciót, akkor hajlamos arra, hogy egy kicsit máshogy tekintsen erre, de a többségnek az biztos, hogy a lelkület a legfontosabb, hogy szolgálja a gyülekezetet.

-HKA: Igen, tehát nincsenek megkülönböztetve akár öltözéssel. Azzal vannak megkülönböztetve, ahogy helyet foglalnak a gyülekezetben, nekik ugye külön ott vannak elöl a padok, de nincs az, hogy mint amikor bemész egy templomba és egyértelmű, hogy ki a pap, mert esetleg ő máshogy öltözik. Próbálunk arra reflektálni szerintem, hogy minél jobban egyenlőek legyünk, csak vannak, akik egyenlőbbek néha. Hogyha most hitvallásról kellene beszélni, akkor így van, hogy inkább mindenki egyenlő.

-AR: *Értem. És a tanítások, ismeretek, szabályok áthagyományozása az hogyan történik, és hogyan lehet ebbe bekerülni? Mert ugye vannak kívülről jövők, meg valaki eleve ebbe születik bele, a családjá, szülei már generációkra visszamenőleg tagjai a gyülekezetnek.*

-FKA: Szerintem a legfontosabb az, hogy a mi gyülekezetünk egy Biblián alapuló gyülekezetnek tartja magát és az is, tehát a legeslegfontosabb, hogy a Biblia mit mond erre nekünk, hogy a Biblia irányelveit kövessük. A kereszténységnek szerintem a legnagyobb ereje az, hogy a Bibliában nagyon-nagyon sok kérdésünkre ott van a válasz, nagyon sok iránymutatást kapunk, és hogy attól ne térjünk el. Nyilván ezen kívül van nagyon sok olyan dolog, ami ettől független, tehát gyülekezeti rend hogy nézzen ki, ezek szerintem inkább hagyományosan öröklődnek.

-HKA: De mégis, ha a nagy számokat akarjuk nézni, mindezek ellenére, tehát hogyha most azt mondjuk keresztények vagyunk és bárki bejöhet az utcáról is, akkor is azt kell mondanunk, hogy elsősorban szocializálódásból ered. Tehát az, hogy a kisgyereket elviszik iskolába a gyülekezetbe

az, hogy itt ugyanúgy kap tanításokat, jár hittan órákra, megtanulja a bibliai történeteket, és úgy szocializálják. Mivel felnőttkorban van nálunk a keresztség, illetve saját döntés alapján - nem kell feltétlen a 18 évet betölteni -, de saját döntés alapján kell, hogy legyen, ezért úgy kell, hogy tűnjön, hogy mindenkinek a saját döntése. Tehát a gyermek, akit elhoznak, nem tagja a gyülekezetnek, ő gyakorlatilag egy látogató, így is hívjuk őket, hogy ők látogatók, és ha majd úgy gondolják, akkor szólnak, hogy szeretnének megkeresztelkedni. Mégis azt kell mondanom, hogy ezek ellenére is elég belterjes a gyülekezet, tehát a tagok legnagyobb része azokból adódik, akiket már kisgyermekkoruktól hoztak a szüleik. Megesik az, hogy ezek a gyerekek elhozzák a barátaikat, osztálytársaikat, látunk sokszor vendégeket, de mégis az a tendencia sajnos, hogy van, hogy járnak hosszabb rövidebb ideig, aztán legtöbbször kikopnak. Sőt, olyanok is vannak, akik évtizedek óta járnak, itt vannak minden alkalmon, és mégsem szólnak, hogy szeretnének megkeresztelkedni. Tehát ugyanúgy csak látogatói a gyülekezetnek, de nem tagjai. Itt vannak, tehát tudjuk, hogy azért érdekelheti őket, de mégsem lépnek tovább. Arra is van példa, hogy valaki teljesen kívülről jön, elkezd járni akár felnőttkorban vagy gyerekkorban, olyan is szokott lenni, hogy osztálytársa elhozza, és akkor ugyanúgy megérti az Igét, a tanítást, a megtérést, és ugyanúgy van lehetőség neki is szólni, mintha hívó szülők gyermeke lenne, mint ahogy az én példám is mutatja. Én teljesen kívülről jöttem, 16 évesen kezdtem el ide járni és ugyanaz a rendszer vonatkozott rám, mint bárkire, tehát ezért is van az, hogy bárki bejöhet az utcáról is, és ugyanúgy meghallgatjuk, bizonyosságot tesz ő. Ha látjuk rajta a változást, és ha elfogadja a gyülekezet alapelveit és tud vele azonosulni, akkor bárki lehet tag.

-AR: *Értem. És a gyülekezeti rendszabályokról, belső szabályokról tudnátok mesélni? Ezek mennyire merevek, mikor kell megtanulni? Mennyire nehéz ezeket betartani, és a betartatásukra van-e egyfajta ellenőrzés, mit hogy illik csinálni?*

-HKA: Szerintem túl sok rendszabály nincsen. Hogy mit hogy illik csinálni? Szerintem, ha valaki ebbe beleszületik, mivel ebben szocializálódik, nem is érzi, hogy felvett bizonyos szabályokat, én érzékelttem, aki kívülről jöttem. Vannak bizonyos szófordulatok vagy olyan szokások, amelyek igazából csak kialakultak a gyülekezetben. Mondjuk ez egy vicces példa, de az, hogy mi itt kézfogással köszöntjük egymást, az semmi egyebet nem jelent, minthogy üdvözljük egymást. Én viszont mikor először voltam vagy másodjára, akkor fűnek-fának bemutatkoztam, mert a kézfogásból nekem az jött, hogy ez egy bemutatkozás, holott itt mindenki mindenkivel kezét fog, én pedig csak azt hittem, mivel nem ismernek, odajöttek bemutatkozni. Tehát ezek ilyen apróságok és nagyon kevés ilyen dolog van, amit én megfigyeltem, de nincsenek szerintem ilyen szabályok. Van egy istentiszteleti rend, amihez eléggé tartjuk magunkat, az hogy hánykor kezdődik, hogy hogyan épül föl egy istentisztelet – először egy éneket olvasnak fel, aztán egy Igerészt, utána abból tanítanak, imádkoznak, megint ének. Ez a sorrend nem változik, de amúgy hogy itt hogyan kell viselkedni, esetleg a külsőségekben látszódik meg leghamarabb szerintem. Erre gondoltál, hogy ezt milyen nehéz elfogadni? Bármilyen ilyen szabályt egyébként, amit említettem, úgy gondolom, hogy csak a gyülekezet tagjain lehet számon kérni, illetve azokon, akik szeretnének tagok lenni. Például itt a kendőhordásnál is, ha egy lány azt mondja, hogy ő nem szeretné föltenni, miért is tegye föl? Én úgy gondolom, hogy ezt meggyőződésből kell, és ha úgy érzi saját magától. Egyébként van erre egy rend, hogy a lányok, akik ide járnak, a gyerekeink tulajdonképpen, nyolcadikban veszik föl karácsonykor először a kendőt. Itt még nincs ilyen megkülönböztetés, hogy akin van kendő az nem feltétlenül tagja a gyülekezetnek. De itt is van olyan, aki nem veszi föl, mert egyszerűen nem érez hozzá, és akkor szerintem nem kell erőltetni. Saját döntés alapján van minden.

-AR: *Akkor őket úgymond nem nézi ki a többség. Akkor az ilyen apróságokban nagyobb a rugalmasság, tehát ez nincs számon kérve.*

-HKA: Én úgy gondolom, hogy hivatalosan nincs számon kérve, de itt is embere válogatja.

-FKA: Igen, tehát itt az nagyon fontos, hogy egy keresztény közösség befogadó közösség legyen. Még fontosabb az, hogyha valaki valamit csinál, akkor ne tartsa jobbnak magát attól, aki nem csinál valamit. Ugye van egy olyan ige, tehát hogy az nagyon fontos, hogy az ember ne tartsa jobbnak magát azért, mert valamit csinál, de köztünk szerintem az fontos, ha azt tudjuk, hogy mindannyian a hitünk szerint halálra vagyunk méltók azok miatt, amiket életünkben elkövettünk, és igazából csak a Krisztus vére az, ami megtisztít minket, és ebben teljesen ugyanazok vagyunk. Innentől kezdve nincs jogunk magunkat valamiért jobbnak tartani, mint a másik. És hogyha ezt tényleg meg tudjuk élni, lehet, hogy valaki mást csinál, valakinek valami nehéz, valami valakinek nem megy, ettől nem mondhatom azt, hogy ő rosszabb, mint én. Mert ha nagyon becsületesen vizsgálom magamat, nekem is vannak ilyenek. Lehet, hogy nem annyira látványos, lehet, hogy nem annyira elvárt, de nekem is vannak ilyenek. Tehát fontos az, hogy befogadjuk egymást, szeressük egymást és semmiképpen se generáljunk egyfajta kítaszítoottság-érzetet a másikban azáltal, hogy ő valamit nem úgy csinál, vagy nem úgy gondol, hanem elfogadjuk és szeressük. Ennek amúgy lehet egyfajta nagy formáló ereje is. Tehát egymást tudjuk úgy is formálni, hogy elfogadjuk egymást és előbb-utóbb azt gondolom, hogy egy közösségnek van egy közösségi formáló ereje, ami azért mindenképp hat mindenkire és valamit nem biztos, hogy úgy gondolok, de valamiért, csak azért, mert szeretem azt a közösséget, megcsinálok miatta.

-AR: *Értem. És az egyes helyi felekezetek a technikai, illem- és egyéb rendszabályokat maguk alakítják ki, tehát nincs egy országosan egységes szabályzat vagy házirend?*

-FKA: Szerintem körülbelül ugyanaz.

-HKA: Van. Az, hogy vasárnap reggel 9-kor van istentisztelet, és délután 4-kor a második, ez az egész országban így van az összes gyülekezetben.

-FKA: Körülbelül. Tehát ezek inkább tengely jellegűek, de azért általában igaz az, hogy vasárnap délelőtt és délután van, aztán valamelyik gyülekezetben van más napokon is, például a szegediben van csütörtökön, valahol meg van kedden és csütörtökön, vagy egy héten több napon, vagy szerdán, tehát ilyen kisebb különbségek vannak, de azért az istentisztelet rendje az ugyanaz, az öltözködés az ugyanaz, ránézésre ezek ugyanazok.

-HKA: Az ülésrend –ugye külön ülnek a férfiak és a nők, baloldalon a férfiak. Hogyha egyik az egyik városból elmegy egy tanító egy másik városba, az ott ugyanúgy taníthat, leül az ott tanítóknak szánt padosorba, ugye ezek a titulusok sem változnak városonként.

-AR: *De azért így annyiban van rugalmasság, hogy a helyi sajátosságokhoz meg a helyi emberek, gyülekezetek igényeihez ezek a szabályok, rendek, kialakult gyakorlatok alkalmazkodó képesek, vagy úgy látjátok, hogy ezek teljesen egyformák minden gyülekezetnél? Ilyen technikai jellegű eltérések mennyire vannak szerintetek?*

-FKA: Én nem tudok ilyenekről.

-HKA: Én sem.

-FKA: Én azt gondolom, hogy ilyen szempontból annyira nem nagy közösség ez, összesen országos szinten talán 2000 tagja van, és ilyen szempontból az országos szabályozás az egységes szerintem.

-AR: *Akkor egységes nagyjából mindenhol az országban, tehát hogyha elmennék mondjuk Budapestre vizsgálozni, akkor nagyjából ott is ugyanezzel a renddel, rendszabályokkal találkozónék?*

-HKA: A gyülekezet felépítése is ugyanaz, ugyanazokból az énekeskönyvekből éneklünk, tehát ugyanazt a két könyvet találnád meg ott is, ugyanúgy van az istentiszteleti rend is, tehát minden.

-AR: *Akkor ez így nem is nagyon változtatható?*

-HKA: Hát, ahogy mondtam, lassan őrölnek a malmok, idős emberek ülnek sokszor a vezetésben. Volt már ilyen próbálkozás Szegeden is, hogy mondjuk a csütörtöki éneklés este az negyedórával hamarabb kezdődjön.

-AR: *Nagyon alapos és kimerítő interjú volt, nagyon szépen köszönöm.*

-HKA: Mi köszönjük a látogatást és várunk máskor is.

2-es függelék

Az interjú adatai:

- Típusa: strukturált interjú
- Rögzítés időpontja: 2016. április 3. (vasárnap)
- Alanyok: 2 fő – egy 25 év körüli hölgy tag, és egy 45 év körüli férfi, aki tanító
- Helyszíne: 6725, Szeged, Ybl Miklós utca 4.
- Rögzítette: Vágási-Orvos Zita

Fiatal lány, 25 év körüli: civil szakmája győgypedagógus

1, Amióta Ön tagja a gyülekezetnek, történt-e bármiféle változás a gyülekezet hierarchiájában, szervezetében? Ha igen milyen jelegű változások?

„A rendszer legfelsőbb szintjét a megkeresztelt tagok közül kiemelkedő tanítók képviselik. Őket a közösség tagjai választják ki maguk közül. Ők azok, akik egy istentisztelet alkalmával beszédet mondhatnak. A tanítók felé támasztott elvárások a példás hitéleti és civil életbeli magatartás. Ennek ellenére, hogy ők az istentiszteleten felszólalnak a gyülekezet többi tagjával egyenlők. Ittlétem alatt nem történt jelentős változás, és nem is hallottam ilyet, pedig a mi családunk már régi vallásgyakorló.”

2, Elégedett Ön a gyülekezet jelenlegi struktúrájával és szabályaival? Ha igen miért, ha nem miért nem?

„Igen, a szabályok sok évtizede beváltak, beigazolták működőképességüket. Mivel mi felnőttként szabad választás útján válunk a gyülekezet tagjaivá, így nálunk az elégedettség egyértelmű. El sem tudnám képzelni az életemet, csak így, hogy Istené vagyok.”

3, Amennyiben bármiféle változtatás lenne szükséges a gyülekezet szervezetét illetően, Ön szerint ez könnyen menne vagy nehezen?

„A változtatások indokolt esetben szükségesek. Mióta én keresztelt tagja vagyok a gyülekezetnek, nem emlékszem, hogy indokolt lett volna jelentős szervezeti változás. A változtatásokat esti beszélgetések keretei között a tanítókkal megvitatjuk, és amennyiben az a gyülekezet érdekeit képviseli, úgy bevezetésre kerülhet. Azonban ez többszöri alkalmakat jelent, alapos átgondolást igényelnek az egyes változások, nehogy a döntés bomlasztó legyen a közösség számára. Bármely változásról legyen szó, nehezen bevezethető. Például nélkülözhetetlen eszköz ma az internet. Amennyiben a közösség működését; esetemben az idősek otthona működését elősegítő eszközként használok, úgy elfogadott, de a lelkiismeretem határt szab az internet további használatában.”

4, A gyülekezet életével kapcsolatos feladatkörök ellátását hogyan osztják be? Ez a felosztás tartósnak mondható vagy inkább rugalmas?

„A tanítók feladatköre fix. A pénzügyeket és a gazdasági ügyeket is állandó személy végzi. A gyülekezetben mindenki vállal valamilyen feladatot. Igyekszünk mindenkét a hozzáértése, alkalmassága szempontjából hasznos tevékenységre készíteni, melyben jól érzi magát. Én korábban az idősek otthonában dolgoztam, jelenleg pedig a konyhán vállaltam feladatot. Azonban, ha például a szociális terület valaki számára nem megfelelő, akkor szintén a tanítókkal való megvitatás után (őket kikerülve semmilyen döntést nem hozunk) más területre kerülhet át a tag. Egyébként ezeket a jeleket hamarabb észrevesszük, minthogy az érintett szóvá tenné, hiszen

annyira figyelünk egymásra. Azért fontos hogy mindenkinek feladata legyen, mert ha ez csak részleges lenne, azt érezhetné valaki, hogy nem teljes értékű tagja a közösségünknek.

5, Hogyan látja van-e olyan személy, vagy személyek a gyülekezetben, aki/akik nem tartják be a jelenlegi normákat vagy változtatásokat szorgalmazznak?

„Mindig vannak páran, akik egy kicsit másképp gondolkoznak. A felvetéseit mindenkinek figyelembe vesszük és komolyan foglalkozunk az ügyekkel. De mindig a nazarénus hitelv követelményeit támogató ötleteket tudjuk csak alkalmazni, hiszen ez tart minket össze. Amennyiben ezt valamely tag sérelmezi, igyekszünk őt a saját lelke sérülését kiküszöbölendő a közösségbe tartani, mert sérült lélekkel élni borzalom. Azonban fordult már elő olyan hogy hagyták el tagok a gyülekezetet. Nagyon sajnáljuk, mert látjuk a hit nélkül élők nehézségeit, hiszen mi is a mindennapjainkat, a tanulmányainkat civil közegben töltjük.”

Középkorú férfi 45 év körüli, tanítók közül:

1, Amióta Ön tagja a gyülekezetnek, történt-e bármiféle változás a gyülekezet hierarchiájában, szervezetében? Ha igen milyen jellegű változások?

„A gyülekezet alapjai szilárdak, a példabeszédek tantételeire épülnek, éppen ezért szükségtelen bármiféle módosítás. Csupán annyit változtatunk, amennyit a társadalom fejlődése, a technika fejlődése alapvetően megkövetel, éppen abban rejlik a gyülekezet alaptétele, hogy ragaszkodjunk a múltbéli hagyományokhoz. Ez óv meg minket, az egységünket.”

2, Elégedett Ön a gyülekezet jelenlegi struktúrájával és szabályaival? Ha igen miért, ha nem miért nem?

„Igen. Őrizzük az értékeinket, amint látszik is, hangsúlyt fektetünk a hagyományokra, a visszafogott életvitelre, amely viselkedésünkben és öltözködésünkben is megnyilvánul. „

3, Amennyiben bármiféle változtatás lenne szükséges a gyülekezet szervezetét illetően, Ön szerint ez könnyen menne vagy nehezen?

„Csupán azon változtatásokról szólhatok, melyek kiküszöbölhetetlenek a modern kor kapcsán. Ezek a kérdések megvitatásra kerülnek.”

4, A gyülekezet életével kapcsolatos feladatkörök ellátását hogyan osztják be? Ez a felosztás tartósnak mondható vagy inkább rugalmas?

-

5, Hogyan látja van-e olyan személy, vagy személyek a gyülekezetben, aki/akik nem tartják be a jelenlegi normákat vagy változtatásokat szorgalmazznak?

„Kisebbségi szélsőségek előfordulnak, de igyekszünk az egyén érdekében, persze nem erőltetve visszaterelni a közösség által képviselt irányba. Ilyen lehet a fiatal lányok öltözködési stílusa, melyben megengedhetetlen a szemérmetlen ruházat. Bizonyos engedelmények vannak, például színesebb öltözék, de a hagyományostól nem térhetünk el.”

Felhasznált irodalom:

Andorka, R. (2006): *Bevezetés a szociológiába*. Budapest: Osiris.

Babbie, E. R., (2003): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata* (6., átdolg. kiad. ed.).
Budapest: Balassi K.

Eötvös, K. (1904): *A nazarénusok*. Budapest: Révai.

Kardos, L., & Szigeti, J. (1988): *Boldog emberek közössége : a magyarországi nazarénusok*.
Budapest: Magvető.